

In memoriam

Josep Vives i Codina (1931-1993)

Els briòlegs catalans sentim amb pregon tristesa la pèrdua del nostre amic J. Vives i Codina, entusiasta estudiós de la brioflora dels Països Catalans, esdevinguda l'1 de desembre del 1993. Havia nascut el 6 de febrer del 1931. Era fill de Pere i Antònia, matrimoni establert en el petit poble de Callús de la comarca del Bages. A l'escola primària del poble l'infant es destacava per la seva vivor i el seu interès per aprendre. Molt aviat els mestres van fer notar als seus pares la capacitat intel·lectual que tenia, alhora que els indicaven la conveniència de fer-li iniciar els estudis de batxillerat. Malgrat l'edat en la qual s'ingressava als instituts de batxillerat, ells preveien que se'n sortiria amb èxit i després podria emprendre els estudis universitaris.

De molt jove, mentre preparava el batxillerat, recol·lectava briòfits i s'iniciava en la seva determinació taxonòmica i el coneixement de la seva ecologia i la corologia. Acabat el batxillerat, d'acord amb el seu interès per la naturalesa, inicià els estudis de ciències naturals a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona. El professor de botànica d'aquells cursos el Dr. P. Seró, el qual també es dedicava a la briologia. Amb ell va tenir un mestre i un gran amic. Em consta que fins i tot sentia admiració pel seu deixeble. Amb la comunicació constant amb el Dr. Seró s'afermà el seu interès pels briòfits. Durant els estudis universitaris obtingué molt bones qualificacions i, en acabar, la secció de Ciències Naturals li atorgà el premi extraordinari de llicenciatura.

Tot seguit s'integrà al Laboratori de Botànica Sistemàtica i Geobotànica de la mateixa Universitat de Barcelona per tal de preparar la tesi doctoral, *Vegetación de la Alta Cuenca del Cardener*, sota la direcció del Dr. O. de Bolòs. Aquesta tesi va consistir en un estudi florístic i fitosociològic comarcal. El seu coneixement dels briòfits de Catalunya li permeté incloure les molles i les hepàtiques en els inventaris de les comunitats que estudiava quan aquelles hi tenien importància o hi eren representatives. Per fer aquest estudi va gaudir d'una beca del Consejo Superior de Investigaciones Científicas obtinguda per mediació de l'Institut Botànic de Barcelona. Alhora feia d'ajudant de classes pràctiques al laboratori de botànica de la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona sense rebre cap compensació econòmica per part de la Universitat. Després de defensar la tesi doctoral el 16 de maig del 1959, se li atorgà la màxima qualificació i després el premi extraordinari de doctorat.

La inseguretut que tenia de poder-se integrar a la universitat com a professor de botànica en un termini no gaire llarg, per raó de la gran limitació de dotacions de personal docent, i per tal d'assegurar el seu esdevenidor i el de la família que volia constituir va deixar la universitat per dedicar-se a l'ensenyament secundari. En les primeres oposicions a càtedra de ciències naturals en què es va presentar assolí el número 1 de la seva promoció. Desenvolupà la seva tasca amb una dedicació als seus alumnes total i responsable, tant docent com humana.

Malgrat la dificultat i l'esforç que representava l'ensenyament secundari continuà amb constància la seva investigació sobre els briòfits dels Països Catalans. Fruit de les seves continuades recol·leccions en va resultar una brioteca particular amb més de 8000 mostres, la publicació de les claus de determinació de moltes i d'hepàtiques i algunes notes. Va ajudar el Dr. Seró a ordenar la brioteca de l'Institut Botànic de Barcelona de la qual durant anys en va ser el conservador. Molt sovint es comunicava amb l'equip de briologia de la Unitat de Botànica de la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona per consultar els llibres o les revistes acabats d'arribar o per veure exemplars de la brioteca BCB per tal de comprovar les seves determinacions.

Fins a última hora continuà treballant. La mort el sobtà deixant inacabada la brioflora de la comarca del Bages, treball en el qual posava tota la seva il·lusió.

Reposi en pau i la seva esposa i els seus fills trobin el consol en el seu record.

Bibliografia de Josep Vives

1947. Notas sobre la flora briològica de la comarca de La Selva. Collect. Bot. 1: 123-125.
1948. Contribución al conocimiento de la flora briològica de la comarca del Bajo Cardener. Collect. Bot. 2: 131-136.
1956. i altres. Flora briològica de las comarcas barcelonesas. Collect. Bot. 5: 119-141.
1964. Vegetación de la alta cuenca del Cardener. Acta Geobot. Barcinonensia. 1: 1-218.
1973. Flora briològica de la comarca de Bages. Barcelona.
1973. Aproximació a una flora briològica de Catalunya. I Hepàtiques laminars. Barcelona.
1974. Additions to the mosses flora of Catalonia. Collect. Bot. 9: 195.
1974. i Santa Eulàlia Guarch, R.M. «Una nova estirp del Fissidens crassipes a Barcelona. Homenaje a M. de los Ángeles Ferrer Sensat. p. 21-24. Barcelona.
1975. Aproximació a una flora briològica de Catalunya. Moltes Pleurocàrquiques. Barcelona.
1975. Briòfits de Cuenca. Anales Inst. Bot. Cavanilles 32: 125-132.
1976. Aproximació a la flora dels briòfits balears». Barcelona.
1976. Impressions sobre la vegetació de l'illa de Cabrera. III. Vegetació briofítica. Treb. Inst. Cat. Hist. Nat. 7: 119-121.
1978. Aproximació a la flora dels briòfits del migjorn valencià. Barcelona.
1979. Nou increment a la brioflora dels Països Catalans. But. Inst. Cat. Hist. Nat. 44: 129-130.
1981. Noves localitats de la *Grimmia pitardi* en els països de la mediterrània occidental. Treb. Inst. Cat. Hist. Nat. 9: 129.

La brioteca Josep Vives

La Sra. R.M. Santa Eulàlia, viuda de Josep Vives, i llurs fills han fet donació de la brioteca J. Vives a la Unitat Botànica del Departament de Biologia Animal, de Biologia Vegetal i d'Ecologia de la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquesta brioteca que pacientment havia anat aplegant J. Vives comprèn prop de 8000 exemplars classificats i ordenats alfabèticament per gèneres. La major part de les mostres provenen de les recol·leccions fetes en diferents localitats dels Països Catalans, amb una notable aportació de les comarques del Bages i el Solsonès, de les quals s'en posseïen poques dades. Amb l'adquisició d'aquest herbari amplièm el coneixement de la distribució geogràfica dels briòfits als Països Catalans. Ara s'està introduint a la brioteca BCB per tal de facilitar-ne la consulta. Cada exemplar, tal com ens ha arribat, s'inclou en un sobre damunt del qual consta que prové de l'herbari Vives.

Juntament amb l'herbari, la família Vives ens ha fet arribar tota la documentació que posseïa en referència als briòfits (notes personals, llibres, fotocòpies, mostres d'inventaris, etc.). Agraïm a la família del Dr. Josep Vives la seva generosa i espontània donació, la qual assegura la conservació d'un material útil en un centre obert als investigadors.

Creu Casas

Manuscrit rebut el desembre de 1994